

mag onze tweede conclusie zijn, dat er nauwe banden hebben bestaan tussen het college van kerkmeesters en het instituut kerkfabriek enerzijds en de stedelijke colleges van bestuur anderzijds, zowel in het persoonlijke vlak als op zakelijk gebied, en dat het stadsbestuur – evenals we dit hebben gezien bij de pastoorsbenoeming – zich op het gebied van de kerkfabriek van een behoorlijk stuk zeggenschap meester heeft weten te maken. Ook langs deze weg is een aantal magistraatsfamilies in zaken van kerk en eredienst te Rotterdam een belangrijke rol gaan spelen.

MEMORIEHEREN EN GETIJDEZANGERS

Onder memorieheren worden verstaan de geestelijken, die aan een altaar in een bepaalde kerk de memorie, de gedachtenis van overledenen, vierden. Het kwam veel voor dat iemand, bedacht op het heil van zijn ziel na de dood, bepaalde dat voor zijn zielerust regelmatig missen zouden worden gelezen: een gelezen mis op de sterfdag en een gezongen mis een of meerdere malen per jaar waren dikwijls voorkomende vormen. Meestal werd dit bij testament door de stichter van de memorie vastgelegd. Bepaald werd b.v. dat van de opbrengst van onroerend goed (pacht of huur) een gedeelte moest worden afgezonderd voor dit doel. Wie het goed erfde was verplicht de vastgelegde uitkering voor de memorie te betalen aan degene die de dienst verrichtte. Allerlei landerijen en huizen waren belast met zulke memoriën, zo kan men omgekeerd ook zeggen.

Aan grote kerken zoals die te Rotterdam, waaraan behalve de pastoor een aantal priesters was verbonden, nam oorspronkelijk iedere geestelijke het lezen van een of enkele memoriën op zich tegen de vergoeding die daaraan was verbonden. Later echter verenigden deze geestelijken zich tot een apart college van memorieheren met een eigen deken, die gezamenlijk de lasten van de memoriën droegen en ook samen één kas hadden, beheerd door een van hen, de memoriemeester, bijgestaan door de 'slooteldragers van der memoristencomptoir binnen Rotterdam' ⁴⁶). Hij administreerde de inkomsten, zorgde voor de inning van de jaarlijkse renten en voerde de verdeling ervan over de heren uit. Deze stichting stond naast de kerkfabriek en de kerkmeesters hadden er vrijwel geen bemoeienis mee.

De memorieheren worden hier voor het eerst als een college vermeld in 1428 wanneer zij als de 'socii memoriarum', een legaat ontvangen. In 1449 werd bij een testament een rente uit een huis geschonken aan een priester, 'totter gemeen choerghesellen behoef